

En dan zouden wij voor ons dit niet gaarne durven bevestigen.

Inderdaad staat de weg, door Calvijn aangewezen, hierbij open.

Waar de kranken niet in staat zijn tot de samenkomsten der gemeente te komen is de gemeente wel in staat tot de kranken te komen.

In beperkten getale, natuurlijk.

Maar het getal bepaalt de samenkomst der gemeente niet.

De Heiland gaf zelfs het minimum van twee of drie aan.

Dat heel de gemeente in de gelegenheid moet zijn om er bij tegenwoordig te wezen is een eisch, die nergens in de Schrift wordt gesteld.

Ook in de praktijk geldt dit niet.

In de groote steden is er niet één kerk, welke alle belijdende leden der gemeente kan bevatten.

Soms wordt het avondmaal gevierd in een kleine hulpkerk.

Als die bij een Avondmaalsbediening vol is, dan moeten zij, die daarna komen, buiten blijven, al zouden zij nog zoo zeer het Avondmaal begeeren.

Wanneer dan ook het Avondmaal in de woning van een kranke wordt bediend, dan dient zeker als voorwaarde te worden bedongen, dat de gemeente er kennis van draagt en zij er bij tegenwoordig kan zijn.

Maar dan toch alleen, in zoover er plaats is.

Ook aan het buitengewoon karakter van zulk een samenkomst der gemeente mag geen reden van beletsel worden ontleend.

Immers, onze diensten van huwelijksbevestigingen dragen precies hetzelfde buitengewone karakter.

Zij worden ingericht voor slechts twee personen.

En zij worden meestal zoo matig bezocht, dat het heel goed mogelijk is, dat er bij vele kranken-communies meer gemeentelieden tegenwoordig zullen zijn.

De plaats van samenkomst doet hierbij natuurlijk niets ter zake.

Of dit een opzettelijk daarvoor ingericht kerkgebouw is dan wel een private woning blijft gelijk.

Indien maar de samenkomst publiek is en de gemeente daarvan ook kennis draagt.

En wat men ter bevestiging van het huwelijk, dat niet eens een sacrament is, doet, zou dat niet mogen geschieden ter wille van het Heilig Avondmaal?

Ook bevat de Schrift hieromtrent wel eenige gegevens.

Vooreerst is het een feit, dat de Nieuw-Testamentische gemeente in den eersten tijd in verschillende steden niet anders dan in private huizen kon samenkomen.

In zulke huisgemeenten moest dan natuurlijk ook het Avondmaal worden gevierd.

Vervolgens rijst de vraag of niet in de Pinksterdagen juist de Avondmaalsbediening in tegenstelling met de bediening des Woords in de woningen plaats had.

Petrus en de andere apostelen predikten in de bijgebouwen van den tempel.

Ook de Doop van de drieduizend schijnt op een publieke plaats te zijn bediend.

Maar aangaande het Avondmaal lezen wij: „En dagelijks eendrachtig in den tempel volhardende en van huis tot huis brood brekende, aten zij tezamen met verheuging en eenvoudigheid des harten“.

Men heeft hier een zeer opmerkelijke tegenstelling: de eerste christenen kwamen elken dag in een van de bijgebouwen van den tempel en vergaderden aldaar, doch voor het Avondmaal trokken zij zich terug in de huizen.

Nu heeft men wel betwist, dat hier met de breking des broods het Avondmaal zou zijn bedoeld. Zoo b.v. Zahn.

Hij geeft toe, dat elders in het Nieuwe Testament de breking des broods wel een andere naam is voor de viering van het Avondmaal. Ook acht hij het geen bezwaar, dat hier alleen van brood en van eten gesproken wordt. Maar naar hij meent is er vóór omstreeks het jaar 50 van geen veelvuldige Avondmaalsviering sprake. Het „doet dat tot Mijn gedachtenis“, zou inhouden: doet dat niet meer ter gedachtenis van uw uitleiding uit Egypte. Het Avondmaal zou dan ook in den eersten tijd slechts eenmaal per jaar, ten tijde van het Joodsche Pascha, zijn geboden.

Wij behoeven dit wel niet uitvoerig te bestrijden. Daarvoor rust dit gevoelen op te ondeugtelijke gronden.

Deze exegese is al te gezocht.

Wij kunnen hier natuurlijk niet in breede exegetische beschouwingen treden.

Het schijnt ons de meest voor de hand liggende, de meest ongekunstelde uitlegging toe, dat het Avondmaal oorspronkelijk in private huizen is geboden.

Dat men dit deed om aan het voorbeeld van Christus getrouw te blijven, die het Avondmaal eveneens in een private woning instelde en daarbij niet noodde heel de schare van oprechte discipelen en discipelinnen, maar uitsluitend de twaalf, is niet aannemelijk.

De apostelen toch zaten daar aan als vertegenwoordigers van de wereldkerk.

In haar was heel de kerk bij de instelling van het Avondmaal aanwezig.

Voor de Jeruzalemsche christenen moeten dan ook andere motieven hebben gegolden.

De tempel of de zalen van den tempel waren wel als vergaderplaatsen geschikt, maar alles ontbrak er om Avondmaal te houden.

Dit was echter voor de Apostelen geen bezwaar. Zij riepen de schare van bekeerlingen niet naar een open plaats in de natuur om daar van het gezegende brood en den heiligen wijn te genieten, om zodoende toch ten koste van alles aan de idee van een massale vergadering vast te houden, doch zij vierden het in de huizen, waar de idee van den maaltijd zelf beter tot haar recht kwam.

Natuurlijk ligt hierin niet opgesloten, dat de apostelen in ieder gezin kwamen.

Er zullen wel groeperingen van gezinnen hebben plaats gehad evenals dat bij de viering van het Pascha in bepaalde gevallen zelfs geboden was.

Doch in elk geval staan we hier o.i. voor de historische mededeeling van ambtelijke uitdeeling van het Avondmaal aan de huizen.

Men heeft gedacht, dat dit in 1 Cor. 11:20—22 zou worden verboden.

In het Rapport wordt dit evenwel afdoende bestreden.

Zelfs zou men de vraag kunnen stellen of de Avondmaalsbediening aan de huizen niet de voorkeur verdient boven de massale Avondmaalsbediening.

De praktijk heeft zulke huisavondmaalsvieringen onmogelijk gemaakt en daarin hebben wij de leiding des Geestes te erkennen.

Maar om nu de Avondmaalsvieringen aan de huizen te verbieden, is de zaak omkeeren.

Dan wordt wat praktisch noodzakelijk is gebleken ideaal en het oorspronkelijke ideaal wordt verloochend.

De Kranken-communie is zelfs in de grootste kerk praktisch uitvoerbaar.

Daarin ligt voor ons de aanwijzing, dat ze niet slechts toelaatbaar, maar door Christus geboden is.

Zeker, wij vergeten niet, dat de Pinkstertijd exceptioneel was in de historie der kerk.

In zulk een exceptionelen tijd wordt veel wat in gewone omstandigheden uitzondering is, regel en veel wat anders regel is, uitzondering.

Maar dat bevestigt ons dan ook in onze opvatting, dat de uitzondering der Kranken-communie niet aan den regel der massale communie mag worden opgeofferd.

In dit opzicht gaan wij dan ook iets verder dan het Rapport.

En nu schreeuwe men over deze gedachten niet dadelijk moord en brand, omdat zij tegen de gangbare opinie ingaan.

Liever overwege men biddend of zij de waarheid niet dichterbij komen.

Wat ons bij dit alles ook treft is dit: dat er scherp contrast is tusschen het Nieuwe Testament en onze praktijk ten aanzien van de middelen der genade.

In het Nieuwe Testament wordt aan het middel zeer hooge waarde toegekend.

Wij daarentegen zijn er vaak maar al te haastig bij om te verzekeren, dat de Heere het middel niet van noode heeft en het te veronachtzamen.

Toen Filippus en de Eunuch op den weg naar Gaza reisden en de Moorman vroeg: ziehier water, wat verhindert mij gedoopt te worden, antwoordde Filippus niet: de gemeente is er niet bij, gij kunt het wel zonder dit middel stellen, maar de evangelist doopte hem op zijn belijdenis, dat Jezus is de Christus.

Paulus wachtte niet met den stokbewaarder te doopen tot Lydia en de haren waren saamgeroepen, maar hij vergenoegde zich met de tegenwoordigheid van Silas.

Ook hier kan toegegeven, dat dit als exceptie moet worden beschouwd.

Maar deze exceptie zal zich bij de planting der kerk onder de heidenen meermalen voordoen.

En dan mag van den Doop als middel der genade zeer zeker niet worden afgezien tot er anderen bekeerd zijn geworden.

Heden ten dage bestaat er onder ons nopens de middelen der genade nog veelszins een gebrek-kig inzicht.

Kuyper vleide zich, dat dit met betrekking tot den Doop verbeterd was en dat het alleen nog ten aanzien van het Avondmaal voortbestond.

Wanneer hij nu nogmaals zijn oordeel kon doen hooren, zou hij zeker moeten constateeren, dat die verbetering ten aanzien van den Doop niet heeft aangehouden, maar dat er veeleer achteruitgang is ingetreden.

Met den vroegdoop b.v. stonden onze kerken er een kwarteeuw geleden gunstiger voor dan thans.

Hij schijnt hoe langer hoe meer te worden verwaarloosd.

Nu maken wij van den vroegdoop waarlijk niet een sibboleth van voortgaande reformatie.

Wij hebben hem nooit tot een stokpaard versneden.

Wij herinneren ons zelfs niet, dat wij er in „De Reformatie“ ooit over hebben geschreven.

Toen schrijver dezes nog dienstdoend predikant was, sprak hij er slechts zelden over. Niet vaker dan eens in het anderhalf jaar. Toch mocht hij

deze vrucht op zijn arbeid zien, dat er in elke gemeente, welke hij diende, meerderen overtuigd werden.

Het komt er op aan van de geboden gelegenheden gebruik te maken.

Welnu, thans is er ook zulk een geboden gelegenheid ten aanzien van het Avondmaal.

Wanneer op de Synode van Groningen door de discussie over de Kranken-communie bereikt werd, dat men het Avondmaal als middel hooger ging schatten, zou dit eenige reden tot tevredenheid geven.

Een paar opmerkingen nog in een slotartikel.

De Kerknieuwsredakteur van de N. P. C. en doleerende Sientje.

„Doleerende“ Sientje heeft pas in onze pers de ronde gedaan.

Zoo is zij een bekende figuur geworden.

Voor lezers, die haar nog niet kennen, is 't geval gauw verteld.

Een jongen moest huyswerk maken, maar wist niet, wie Jozef was. Hij vroeg het aan zijn vader, maar die wist 't ook niet en verwees hem naar zijn moeder. Hij ging naar zijn moeder, maar die had er ook nooit van gehoord en kwam op den lumineuzen inval: vraag het maar aan Sientje, die zal 't wel weten, want die is doleerend. De jongen naar de keuken. En op zijn informatie: weet je ook wie Jozef was, kreeg hij ten antwoord: wel zeker, jonheer. Toen werd 't hem netjes uitgelegd.

Wij zouden den Kerknieuwsredakteur van de „N. P. C.“ den vertrouwlijken raad willen geven, om ook een doleerend Sientje in huis te nemen.

Die zou zijn tekort aan bijbelkennis heel gevoeglijk kunnen aanvullen en wij zouden onze tijd aan iets nuttigers kunnen besteden dan hem op de leemte in zijn weten te wijzen.

Van een Kerknieuwsredakteur, al is hij ook aan een liberaal blad verbonden, mag toch wel in de eerste plaats geëischt, dat hij in den bijbel thuis is.

Nu blijkt echter gedurig, dat onder de modernisten de bijbelkennis gering is.

Zelfs de graad van candidaat in de theologie waarborgt niet, dat men van den inhoud des bijbels op de hoogte is.

Overkwam het niet een modern predikant, schrijver van een diepzinnig boek over wereldbeschouwing, dat hij Abel Kaïn liet doodslaan? Toen hij daarover op de vingers werd getikt, verantwoordde hij zich in dezer voege, dat die legende hem niet meer helder voor den geest stond, maar dat zijn geheugen toch op dit punt juist was gebleken, dat er in de familie van Adam iets choquants was voorgevallen.

Liberaal bladen meenen al heel secuur te handelen, wanneer zij een predikant of emeritus predikant de rubriek kerknieuws toevertrouwen.

Toch komen zij gewoonlijk bedrogen uit.

Zeker, die kunnen wel iets over theosofie, buddhisme, Krishnamurti, wereldconferentie der kerken, ouderlingenheerschappij en natuurlijk ook over Assen schrijven. En dan tasten ze, vooral als ze geestig worden, ook wel eens mis. Maar zoodra ze op het gebied van de Schrift komen, blijkt, dat hun schaatsen niet goed geslopen zijn.

Daarom moest de direktie van zoo'n blad, dat er op uit is om ook voor andersdenkenden respectabel voor den dag te komen, dit als het criterium voor een Kerknieuwsredakteur stellen of hij ook een doleerend Sientje tot gediensstige heeft.

Na den jongsten stormramp schreven wij een stukje naar aanleiding daarvan.

Daarin kwam een onbeteekenende drukfout voor.

Voor „wouden“ werd gedrukt „wonden“.

Wij achtten het niet de moeite waard dit voor onze lezers te verbeteren. Uit het verband was hun volkomen duidelijk, wat er moest staan.

Maar de Kerknieuwsredakteur van de „N. P. C.“ wist er geen weg mee en fabriceerde er dadelijk dit fraaie artikelje uit:

PROF. V. HEPP EN DE STORMRAMP.

De stormramp, die anderen stil maakt, geeft prof. de V. Hepp aanleiding tot de volgende ontboezeming in „De Reformatie“:

„Heeren stem onthoort op nieuw de wonden.“

Zal men Hem nu erkennen?

Zal men Hem in Zijn tempel eer geven?

Zal men zijn zekerheden nu laten varen?

De liefdadigheid zal ongetwijfeld zich weer openbaren.

Dat is kostelijk.

Maar 't kostelijkst is, dat men belijft, dat de Heere vreeselijk is in Zijn daden.

Dat de gerusten onrustig worden.

Opdat zij leeren rusten in Gods Majesteit.“

Aldus de hoogleeraar, voor wiens rekening een „stem“ blijft, die „wonden onthoort“.

Had hij nu maar een doleerend Sientje gehad en was hij haar gaan vragen: zeg, Sien, weet jij wat dit beteekent, dan zou hij ten antwoord hebben ontvangen: wel zeker, mijnheer. En Sientje zou haar bijbelje uit de la van de kenkenafel te voorschijn hebben gehaald en hem hebben voorgelezen den 29sten psalm, waarnaar ons stukje heenwees.

Bij gebrek aan Sientje's raad werd hij echter vroom.

Want zulke redacteuren kunnen vroom schrijven. Vromer dan de bijbel.

Daaraan herinnert dat mooie begin: „De stormramp, die anderen stil maakt...“ enz.

A p
gen te
Of
heid
De
Hij
in bet
Maar
„De G
reeds
in de
De r
wiens
ontho
Nu,
voor
Ook
„ontsc
Doch
van de
kritiek
zijn re
aan de
onderw
Dat

— Eer
Inde
dat, w
raut“
met ee
de Mod
Die
Bij l
men (w
groter
teekend
heid de
waaron
mag m
van aa
Maar
homoge
schrijv
te kom
Men
een: „
„De Re
er bij
Een
Het
Doch
het in
teurs o
te zijn
Dat
Een
in kerk
se op
gestuun
standpu
bladen
dat ziel
wij nu
maar c
redakte
op wat
beurlijk
lezen:
enz. St
teurs —
zijn —
dan zo
jegen J
kwesje
ons bla
— wij
nemen
gehonde
schil b
niet an
Wij p
de Kral
daarove
niet. O
wel lan
gesprok
te vore
Daarom
verantw
zijn ve
anderen
woordel
redakte
verantw
verantw
Met
rubriek
zoeken.
Maar
pershef
belang
Waari
het gee
vaste r
kleur v
Wie i
de schul